

Õiguskantsler

Romek Kosenkranius, linnapea
Pärnu Linnavalitsus
linnaavalitsus@parnu.ee

Teie nr

Meie 14.06.2019 nr 7-5/190399/1903066

Linna osalemine vanematevahelises hooldusõiguse ja suhtlusõiguse vaidluses

Lugupeetud linnapea

Õiguskantsler analüüsis [] avalduse alusel Pärnu linna tegevust avaldaja laste olukorra hindamisel ja kohtule arvamuse esitamisel.

Pärnu linn rikkus [lastekaitseaduse](#) (LasteKS) nõudeid, jättes enne kohtule arvamuse andmist avaldaja lapsed ära kuulamata ning laste huvid igakülgselt välja selgitamata. Samuti ei järginud lastekaitsetöötaja [haldusmenetluse seaduse](#) (HMS) sätteid, keeldudes vanemale laste ärakuulamise kohta selgituste andmisest. Soovitan Pärnu Linnavalitsusel edaspidi järgida seaduste nõudeid.

Vanematevahelises hooldusõiguse ja/või suhtlusõiguse vaidluses peab kohtuasja kaasatud kohalik omavalitsus:

- 1) selgitama välja lapse parimad huvid vastavalt LasteKS § 21 nõuetele;
- 2) kuulama lapse ära;
- 3) dokumenteerima lapsega peetud vestluse;
- 4) koguma teavet lapse olukorra ning lapse ja vanemate suhete kohta, sh vajadusel tegema kodukülastuse;
- 5) esitama kohtule neutraalse ja üksikasjaliku ülevaate lapse ja pere olukorrast, sh soovituslikult lapse ärakuulamise protokollilt või muu väljavõtte lapsega peetud vestluse kohta;
- 6) vältima kohtule edastatavates seisukohtades hinnangute andmist.

1. Kohtule arvamuse andmine hooldusõiguse vaidluses

Pärnu Linnavalitsuse selgitustest nähtub, et linnavalitsuse arvates ei täida lastekaitsetöötaja vanemate hooldusõigust puudutavas kohtuvaidluses osaledes samasuguseid ülesandeid nagu tavapäraselt lastekaitsejuhtumit lahendades (linna tõlgenduses abivajava või hädaohus oleva lapse abistamine). See arusaam on ekslik.

Linnavalitsus on märkinud õigesti, et kõnealusel juhul pidi linn esitama vanematevahelises vaidluses oma arvamuse. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 552 lg 2 järgi küsib kohus valla- või linnavalitsuse seisukohta alaealist puudutavas menetluses ja saadab talle menetlusi lõpetavate määruste ärakirjad. See aga ei tähenda, et sellise arvamuse andmisel kohtule ei peaks lastekaitsetöötaja järgima LasteKS-s sätestatud nõudeid. Kohtule antav arvamus lapse parimates

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

huvides oleva lahenduse kohta peab põhinema sama põhjalikul analüüsil kui hinnangu andmine lapse abivajaduse kohta.

LasteKS § 21 lg 1 kohaselt peab lastekaitsetöötaja kõigi last mõjutavate otsuste vastuvõtmisel ja toimingute tegemisel selgitama välja lapse huvid ning lähtuma nendest kui esmatähtsast kaalutlusest. Kohtule antav seisukoht on kahtlemata last mõjutav otsus. Kohus lähtub asja lahendamisel eeldusest, et lastekaitsetöötaja esitab kohtule hinnangu lapse parimates huvides oleva lahenduse kohta. Vastasel juhul oleks TsMS-i säte kohaliku omavalitsuse kaasamise kohta pelgalt formaalsus ning tekiks küsimus, mis on kohaliku omavalitsuse seisukoha sisuline väärtus. Kohus käsitab kohaliku omavalitsuse seisukohta tsiviilkohtumenetluses kaaluka tõendina. Kohus eeldab, et lapse elukohajärgne kohalik omavalitsus on lapse eluga kõige paremini kursis.

LasteKS § 21 lg 2 järgi tuleb lapse huvide väljaselgitamiseks:

- 1) selgitada välja kõik asjassepuutuvad lapse olukorra ja isikuga seonduvad asjaolud ning muu informatsioon, mis on vajalik, et hinnata otsuse mõju lapse õigustele ja heaolule;
- 2) selgitada lapsele kavandatava otsuse sisu ja põhjuseid, kuulata laps ära tema vanust ja arengutaset arvestades sobival viisil ning võtta lähtuvalt lapse vanusest ja arengutasemest tema arvamus arvesse ühe asjaoluna huvide väljaselgitamisel;
- 3) kõiki asjassepuutuvaid asjaolusid kogumis hinnates kujundada põhjendatud seisukoht lapse huvide kohta seoses kavandatava otsusega.

Seega on need kohustuslikud sammud mistahes last puudutavas asjas, olgu selleks abivajava lapse juhtumi lahendamine või vanemate vahelises kohtuvaidluses osalemine ning arvamuse andmine.

2. Lapse olukorra ja isikuga seonduvate asjaolude väljaselgitamine

LasteKS § 21 lg 2 näeb ette, et lastekaitsetöötaja peab välja selgitama kõik asjassepuutuvad lapse olukorra ja isikuga seonduvad asjaolud ning muu vajaliku teabe, et hinnata otsuse mõju lapse õigustele ja heaolule.

Pärnu linn rikkus viidatud nõudeid. Õiguskantslerile esitatud dokumentidest ei nähtu, et enne arvamuse andmist oleks linn hetkeolukorra väljaselgitamiseks uut infot kogunud. STAR-i väljatrüki andmetel küsis kohus linna arvamust avaldaja esitatud hooldusõiguse osalise lõpetamise avalduse kohta 13.07.2018 ning linn esitas kohtule arvamuse 23.07.2018. Kohtule esitatud arvamuses ei ole teavet laste suhete kohta kummagi vanemaga ning selle kohta, mis probleemid on vanematel suhtlemisel ja kehtiva suhtluskorra kohtumääruse täitmisel.

On mõistetav, et linnal oli eelmiste vanematevaheliste vaidluste põhjal (mis päädisid 07.03.2016 Tallinna Ringkonnakohtu lahendiga suhtluskorra kohta) kujunenud vanemate suhetest teatud ülevaade. 2015. ja 2016. aastal suhtlesid linna lastekaitsetöötajad vanematega aktiivselt (STAR-i andmete väljatrükk ja linna 03.05.2019 e-kiri). Isa 01.06.2018 avaldus lepitusmenetluse algatamiseks (suhtluskorra mittetoimimise tõttu) ja ema 11.06.2018 avaldus hooldusõiguse osaliseks lõpetamiseks andsid aga kinnitust, et vanemate suhted lastega seotud küsimuste lahendamisel on jõudnud ummikusse. Selles olukorras ei olnud kohtule arvamuse andmisel üksnes varasemates menetlustes kogutud infote tuginemine kooskõlas LasteKS § 21 lg 2 nõuetega.

Näiteks ei pidanud linn vajalikuks laste kodu külastada. Kohalikul omavalitsusel on õigus otsustada, kas teha kodukülastus või mitte. Kõnealusel juhul põhjendas linn aga kodukülastuse

äräjätmist sellega, et neil oli infot piisavalt – vanematega peetud vestluste käigus saadud teave, kohtus kogutud info ja koolist laste kohta saadud teave. Paraku pärines suurem osa sellest teabest vanemate eelmise kohtuvaidluse ajast või sai linn selle info pärast kohtule arvamuse esitamist. Linn esitas kohtule arvamuse 23.07.2018, kuid suhtles kooliga 2019. aasta jaanuaris. Kohus omakorda kuulab vanemad ära 12.12.2018 ja lapsed 17.12.2018, s.t samuti pärast linna arvamuse esitamist. Seega on linna esitatud kaalutlused kodukülastuse äräjätmise kohta asjakohatud.

Linna kohtule esitatud arvamus sisaldab peamiselt õiguslikku analüüsi ehk arusaama, kuidas peaks kohus perekonnaseaduse sätteid rakendades ema avalduse lahendama. TsMS § 552 lg 2 eesmärk ei ole aga küsida kohaliku omavalitsuse arvamust selle kohta, milline peaks olema vaidluse õiguslik lahendus. Kohalik omavalitsus kaasatakse selleks, et saada olulist infot lapse ja pere kohta. Samuti on kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötajal erialased teadmised, millele toetudes laste heaolu üle otsustada. Õiguslikke aspekte hindab kohtunik. Seega peab kohalik omavalitsus oma arvamuses esitama üksikasjalikku ja neutraalset informatsiooni lapse ja pere kohta, sh lapse/laste suhete kohta kummagi vanemaga. Ka kohtunikud on mitmes arutelus rõhutanud, et vajavad kohalikul omavalitsusel eelkõige neutraalset ja põhjalikku teavet laste ja pere kohta.

Lastekaitsetöötajal peab arvamuse andmiseks olema lapsest ja tema olukorrast terviklik ülevaade (vt „[Lapse heaolu hindamise käsiraamat](#)“, p. 1.4). „[Lapse ja perekonna hindamise juhendis](#)“ on rõhutatud, et „lapsekeskse sotsiaaltöö eesmärk on kaitsta last, hoolitseda tema heaolu eest ning tagada igapäevase elu laabumine praegusel hetkel ja kindlustada lapse turvaline areng. Selleks on vaja koos lapse ja perekonnaga süveneda lapse argipäevaellu, soovidesse ja vajadustesse, tugevustesse ja ressursidesse.“

3. Laste ärakuulamine

Pärnu Linnavalitsus leidis, et vanematevahelistes vaidlustes ei pea enne kohtule arvamuse andmist last ära kuulama (vastuse lk 5). Lasteks § 21 kohaselt on lapse ärakuulamine kohustuslik. Ei saa välistada, et mõnikord võib lapse ärakuulamine olla lapse parimate huvidega vastuolus (näiteks kui vanema poolt väärkoheldud lapsega räägitakse tema vanemast). Lapse ära kuulamata jätmist peab eraldi põhjendada. Ära kuulamata jätmise alus peab olema seotud konkreetse lapse ja konkreetse juhtumiga. Pärnu linn ei lähtunud konkreetsete laste või konkreetse juhtumiga seotud asjaolust, vaid põhjendas oma seisukohta sellega, et lapsi ei ole õige vanemate konflikti tõmmata.

Samuti tuleb rõhutada, et lastekaitsetöötaja professionaalsusest sõltub see, kuidas lapsega vestelda nii, et ta ei tunneks end vanematevahelisse konflikti segatuna. Lapsele ei saa esitada neid küsimusi, mida peavad lahendama kohus ja ametnikud. Lapselt saab küsida tema üldise eluolu ning suhete kohta ning lapse vastustest saab infot ka selle kohta, milline on tema suhe kummagi vanemaga. Vajaliku info saamiseks ei pea lapselt küsima vanemate konflikti kohta ega seda, milline hooldusõiguslik lahendus oleks lapse arvates talle hea. Seetõttu on asjakohatud linna viited sellele, et lapse seadmine olukorda, kus ta peab otsustama või vastutuse võtma oma vanemate eest, on selgelt vastuolus lapse huvidega. Mõistagi ei tohi sellist vastutust lapsele panna.

Laste ärakuulamise praktika näib Pärnu linnas olevat vastuoluline – üldine selgitus on, et vanemate hooldusõiguse vaidluses kuulatakse laps ära. Kõnealusel juhul seda ei tehtud ning ärakuulamisest loobumist põhjendati sellega, et ei ole õige lapsi vanematevahelisse võitlusesse tõmmata (STAR-i väljatrüki sõnastus). Linn peaks laste ärakuulamise praktika läbi mõtlema ja ühtlustama.

4. Lapse korduv ärakuulamine

Hooldusõiguse ja suhtlusõiguse kohtuvaidlustes võib osutada probleemiks see, et last küsitleb mitu spetsialisti: lastekaitsetöötaja, lapsele määratud esindaja ja kohtunik. Lapse parimate huvide hindamisel peab vältima olukorda, kus erinevad spetsialistid küsivad lapselt samu küsimusi. Lapse huvisid saab kaitsta läbimõeldud ja koordineeritud tegevusega. Võtmetähtsusega on siin spetsialistide omavaheline koostöö. Näiteks on mõistlik, et kohtunik, lastekaitsetöötaja ja lapsele määratud esindaja mõtlevad kohtumenetluse algfaasis ühiselt läbi, milliseid küsimusi lapsele esitada, ning analüüsivad, kas neil on võimalik last ära kuulata ühel ajal. See ei tähenda, et last kuulab ära spetsialistide meeskond. Selle asemel võib kasutada tehnilisi lahendusi. Näiteks videokonverentsi vahendusel lapsega kõneldes ei taju laps, et teda kuulab mitu inimest korraga. Kui ruumis on spetsiaalne klaassein, on võimalik lapse ja kohtuniku vestlust jälgida ja kuulata kõrvaltoas. Samuti võib lapse vastused salvestada ning selle salvestusega tutvumine võib anda spetsialistile piisavalt teavet, et kogumis muu infoga hinnata lapse parimaid huve. Lapse korduvat ärakuulamist aitab vältida ka see, kui lastekaitsetöötaja esitab kohtule lapse ärakuulamise detailse protokoll¹ (vt ka punkt 6).

On oluline, et lapsega kõnelev spetsialist selgitab lapsele, mis on tema roll ning miks on vaja laps uuesti ära kuulata. Näiteks saab lapsele selgitada, et uus vestlus ei tähenda seda, et ta on varem midagi valesti öelnud või et nüüd peaks ta vastama teisiti.

5. Laste ärakuulamine pärast kohtulahendi tegemist

Pärast seda, kui kohus oli 07.01.2019 määrusega vaidluse sisuliselt lahendanud ning avaldaja oli 22.02.2019 esitanud määruskaebuse, otsustas Pärnu linn avaldaja kaks last ära kuulata.

Laste ärakuulamise kaalutluste kohta on linn andnud vastuolulisi selgitusi. Kirjalikus vastuses õiguskantslerile selgitas linn, et otsustas lapsed pärast vaidluse lahendamist ära kuulata seetõttu, et lastekaitsetöötaja hakkas kahtlema, kas laste heaolu on ema juures ohus. Kohtule selgitas linn 01.02.2019 seisukohas, et kuulas lapsed ära ainult sellepärast, et ema seda tungivalt nõudis ja tugines oma määruskaebuses etteheitele, et linnavalitsus pole lapsi ära kuulanud.

Vastuolu on ka selles, et kuigi linn veendus vestluse tulemusel, et laste heaolu on tagatud (linna selgitus), teavitati kohut uutest asjaoludest. Lastekaitsetöötaja antud vastuolulistest selgitustest võib järeldada, et laste ärakuulamine pärast maakohtu otsuse tegemist oli läbi mõtlemata.

Jääb arusaamatuks, miks laste ärakuulamise soovist ei teavitatud vanemat. Linnavalitsuse kinnitusel annab lastekaitse spetsialist lapsega vestlemise soovist lapsevanemale teada tavaliselt enne vestluse toimumist. Selline praktika vastab ka „Lapse heaolu hindamise käsiraamatus“ ning „Lapse ja perekonna hindamise juhendis“ toodud üldreeglile, mille kohaselt tuleb kõik sammud lapse ja vanematega läbi arutada ning lastekaitsetöötaja tegevus peab olema selge ja läbipaistev. Linna selgituste järgi ei teavitatud vanemat seetõttu, et sooviti säästa lapsi vanema survestamisest (mida võib ja mida ei või rääkida).

Pea kõigi vanematevaheliste hooldusõiguse vaidluste lahendamisel on teoreetiline oht, et vanem valmistab last vestluseks ette ebasoovitaval viisil. See aga ei tähenda, et ainuüksi selle ohu tõttu peaks jätma vanemad teavitamata. Arvestada tuleb, et vanem, kes on lapse peamine heaolu ja

¹ Kui ärakuulamise protokoll on kohtu hinnangul piisavalt detailne, võib kohtunik loobuda alla 10-aastase lapse ärakuulamisest (TsmS § 552¹). Vähemalt 10-aastase lapse puhul aitab see vältida lapsele samade küsimuste esitamist.

turvalisuse tagaja, peabki lapse vestluseks ette valmistama – talle selgitama, kes soovib temaga vestelda, mis on selle ametniku roll ehk miks ta soovib lapsega vestelda, kus vestlus toimub jms. Pärnu linna esindaja läks lapse ärakuulamiseks ette teatamata kooli ning kutsus lapse välja, et temaga vestelda. See võis lõppkokkuvõttes samuti negatiivselt mõjutada lapse antud ütlusi. Laps, kellele ametnikuga kohtumine tuleb ootamatult ning keda vanem ei ole saanud ametnikuga vestluseks ette valmistada, võib olla ärevil ega pruugi seetõttu olla valmis avatud vestluseks.

Vanema võib jätta teavitamata lapse ärakuulamise soovist üksnes erandjuhtudel (kui on oht lapse heaolule, nt last vaimselt või füüsiliselt väärkohtlev vanem).

Lastekaitsetöötaja ei kuulanud ära avaldaja noorimat last. Linna selgituste järgi oli peamine põhjus selles, et laps ei viibinud sel ajal koolimajas, kui lastekaitsetöötaja koolis käis. Kui lastekaitsetöötaja otsustas lapsed ära kuulata, oleks tulnud rääkida kõigi lastega. LasteKS-i kohaselt tuleb iga lapse parimad huvid välja selgitada individuaalselt. Üks ja sama lahendus ei pruugi olla kõigi peres kasvavate laste parimates huvides.

6. Ärakuulamise korraldamine ja selle dokumenteerimine

Seadus ei sätesta detailselt ärakuulamise nõudeid. LasteKS § 21 lg 2 p 2 kohaselt tuleb laps ära kuulata tema vanust ja arengutaset arvestades sobival viisil. LasteKS §-st 29 lg 5 järgi tuleb lapse arvamus dokumenteerida. Muus osas kehtivad ärakuulamise kohta üldised sotsiaal- ja lastekaitsetöö nõuded.

Lapse arvamuse küsimist puudutavas Sotsiaalkindlustusameti [näidisdokumendis](#) on kirjas, et vestluse võiks korraldada lapsele tuttavas ja turvalises keskkonnas. „Lapse heaolu hindamise käsiraamatu“ kohaselt tuleb lapsel lasta ise rääkida oma olukorrast, tunnetest ja soovidest. Lapsele ei tohi peale suruda oma seisukohta ega panna teda liiga keeruliste valikute ette. „Lapse heaolu hindamise käsiraamatus“ soovitatakse lähtuda lapsega vestlemisel [„Lapse küsitlemise käsiraamatust“](#) (2016), mis annab üksikasjalikke juhiseid, kuidas teha intervjuud lapsega. „Lapse ja perekonna hindamise juhendis“ osutatakse, et hindamine õnnestub paremini, kui lapsel on võimalus katsetada ja valida endale meelepäraseid väljendusviise: vestlust, joonistamist, voolimist, piltide järgi jutustamist, kirjutamist, mängu jne. Samuti tuuakse juhendis välja, et peresuhetest ja elukorraldusest on vaja vestelda vanematega ja lapsega koos ja eraldi. Hindamise peategelane on laps, mistõttu tuleb ühise perevestluse ajal väga tähelepanelikult kuulata lapse juttu ja jälgida tema reaktsioone teemade käsitlemisel (täiskasvanute jutusse sekkumine, tähelepanu kõrvalejuhtimine, näoilme, kehakeel, kohale tardumine või motoorne rahutus, ruumist lahkumine vms). Lapse käitumisilmingud tuleb üles märkida ja neid olulise infona hinnata.

Kõnealusel juhtumil on laste vestluste kokkuvõtte lühidalt (mõned laused) dokumenteeritud STAR-is. Dokumenteerimise üks eesmärk on muuta teave ühtmoodi kättesaadavaks kõigile, kes peavad oma töös sellist teavet kasutama. Dokumenteerides üksnes lastekaitsetöötaja enda kokkuvõtte vestlusest, on oht, et oluline teave võib kaotsi minna. Seetõttu on soovitatav kogu vestlus dokumenteerida.

Praegusel juhul ei ole võimalik ei STAR-ist ega linna kirjalikest selgitustest aru saada, mida täpselt lastelt küsiti. Olemasolev teave võimaldab järeldada, et lastelt küsiti konkreetseid küsimusi vanemate hooldusõiguse jagamise kohta, mida ei saa pidada eakohaseks ärakuulamiseks. [] Sel moel on lastekaitsetöötaja teinud seda, mida linna selgituste järgi tuleb vältida – pannud lapsele kohtuvaidluse lahendamise vastutuse.

7. Lapse arvamuse kohtule esitamine

01.02.2019 esitas linn kohtule arvamuse avaldaja määruskaebuse kohta ning ühtlasi selgitas kohtule, et on lapsed ära kuulnud. Kohtule esitatud laste ärakuulamise kokkuvõtte oli järgmine: „Laste arvamuse kohaselt sobib lastele nii olemasolev suhtlemiskord kui see, et nad elavad ema juures ning isa saab osaleda laste elus ning igapäevaküsimusi otsustab see vanem, kelle juures laps parasjagu on.“ Võrreldes STAR-i kantud laste ärakuulamise kokkuvõtet kohtule esitatuga, saab järeldada, et linn ei esitanud kohtule laste arvamust, vaid oma tõlgenduse sellest.² Lastekaitsetöötaja tõlgenduse esitamine lapse arvamuse asemel ei ole kooskõlas LasteKS nõuetega (§ 21).

LasteKS ega TsMS ei nõua otsesõnu, et kohtule tuleks esitada lapse arvamuse või ärakuulamise dokument. Kuna lapse ärakuulamine on lapse parimate huvide väljaselgitamise kohustuslik element, tuleb siiski pidada heaks tavaks, et kohalik omavalitsus esitab kohtule oma seisukohaga lapse arvamuse ehk lapse ärakuulamise dokumenteeritud kujul. Sel moel on kohtul võimalik igakülselt hinnata kohaliku omavalitsuse seisukohta ja lapse arvamust, millele see tugineb. Lastekaitsetöötajal võib olla pere ja lapsega pikemaajalisem kontakt ning vahetum suhe kui kohtunikul ning laps ei pruugi kohtus ärakuulamisel korrata kõike, mida ta varem on rääkinud. Kui kohalik omavalitsus esitab kohtule üksnes oma tõlgenduse lapse jutust või paarilausealise kokkuvõtte vestlusest, on oht, et osa lapse arvamusest jääb kohtus tähelepanuta või kohus küsib lapselt samu küsimusi, millele laps on vestluses lastekaitsetöötajaga juba vastanud.

Linn selgitas, et ei pea kogu lapse vestluse kohtule esitamist põhjendatuks, sest kohtule esitatud materjalid on nähtavad kõigile menetlusosalistele ning olenevalt olukorrast võib see kahjustada lapse huve (linn peab silmas laste negatiivset mõjutamist vanemate poolt). Mõistagi ei saa välistada erandlikke olukordi, kus kogu lapse vestluse vanemale kättesaadavaks tegemine ei ole lapse parimates huvides. Sellisel juhul peaks lastekaitsetöötaja kohut teavitama ohtudest, mis tema hinnangul lapse arvamuse vanemale avaldamisega kaasnevad ning koostöös kohtuga leidma lapse jaoks parima lahenduse. Samuti tuleb vanemat nõustada, kuidas lapsega suhelda, kui laps on avaldanud vanema kohta negatiivset informatsiooni.

8. Vanemale selgituste andmine

Avaldaja kurtis, et linna lastekaitsetöötajad ei andnud talle laste ärakuulamise kohta selgitusi. Seda kinnitab lastekaitsetöötaja 31.01.2019 e-kiri avaldajale, kus lastekaitsetöötaja vastab avaldajale: „Mina selgitasin välja laste arvamust ja ei pea vajalikuks avaldada selle vestluse sisu.“

Lastekaitsetöötaja peab lähtuma oma töös [haldusmenetluse seadusest](#) (HMS) ja hea halduse põhimõtetest. HMS § 36 sätestab ametniku selgitamiskohustuse. Selles ette nähtud selgitamise võimalused pole aga sätestatud ammendavalt ega välista menetluse omapärast ja eesmärgist tulenevalt teist liiki nõuandeid või selgitusi ([Riigikohtu 16.11.2009 otsus](#), p 21). Hea halduse põhimõtte eeldab muu hulgas seda, et isikule tuleb anda mõistliku aja jooksul teavet teda puudutava asja menetlemise käigust ning muud asjakohast teavet ([Riigikohtu 31.05.2011 otsus](#), p 37).

„Lapse ja perekonna hindamise juhendis“ on selgitatud „Lapsega toimuva mõistmiseks ja tema aitamise kavandamiseks on vaja luua usalduslik ja vastastikku austav koostöösuhe perekonnaga. Sotsiaaltöötaja peab olema aus ja otsekohene, tutvustama ennast ja oma kavatsusi, informeerima

² []

last, vanemaid ja teisi pereliikmeid toimuvast, andma neile tõest teavet nende olukorra ja väljavaadete kohta.“

Lastekaitsetöötaja rikkus ülaltoodud põhimõtteid, kui keeldus avaldajale selgitusi andmast. Kui lastekaitsetöötaja hinnangul ei olnud asjakohane kogu lastega peetud vestluse avaldamine, oleks saanud emale jagada üldisemaid selgitusi – kuidas lastega vestlus korraldati ja mida lastelt küsiti. Võttes arvesse lastekaitsetöötaja ja ema pingelisi suhteid, oli ilmne, et ühelauseline keeldumine selgituste jagamisest pingestab neid suhteid veelgi ja suurendab ema ärevust.

Pärnu Linnavalitsus rikkus ka seadust, kui jättis vastamata avaldaja 14.12.2018 e-kirjale. Lastekaitseteenistuse juhataja vastas avaldaja e-kirjale 04.04.2019, s.t pärast õiguskantsleri pöördumist linnavalitsuse poole. Seega on rikkumine kõrvaldatud ning lastekaitseteenistuse juhataja on oma vastuskirjas avaldajalt vabandust palunud.

Hea halduse tava ning [märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse](#) (MSVS) kohaselt peab kohaliku omavalitsuse ametnik vastama talle edastatud kirjadele. MSVS § 6 järgi tuleb märgukirjale või selgitustaotlusele vastata viivitamata, kuid mitte hiljem kui 30 kalendripäeva jooksul.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristi Paron 6938411
Kristi.Paron@oiguskantsler.ee